

HIRDETÉS

Készült sorszámozott, jelképes 1920 darabban
7 könyv,
1 CD, 1 térkép
melléklettel

Trianon 100 - Trianon Almanach

A TRIANONI BÉKEDIKTÁTUM EMLÉKKÖNYVE

Raffay Ernő előszavával

WWW.MAGYARMENEDEK.COM

A bankok magyar államosítása igazi hungarikum – Beszélgetés Voszka Évával

Foto: Markosov Szergej / Népszava

Bonta Miklós
2019.10.21. 08:30

Megosztás

HIRDETÉS

Aram- és földgázszolgáltatás
üzleti ügyfeleknek

NKM Energia

**Energia
az üzleti sikerhez**

A 2010 utáni újraállamosítás és a bankok ismételt magánosítása veszélyekkel járhat, ha a szakmai múlttal nem rendelkező új tulajdonos nem képes kezelni egy esetleges újabb válságot – véli Voszka Éva, a Pénzügykutató tudományos tanácsadója, a Szegedi Tudományegyetem tanára. Ilyenkor ismét csak közpénzinjekcióval kerülhető el a csőd.

TÁRSADALMI CÉLÚ HIRDETÉS

Fő kutatási területe az állami tulajdon. Mit keres az állam a versenypiacon?

A 2008-2009-es gazdasági válság után a vállalatok – főleg a bankok – megmentése érdekében először világszerte államosítottak. Utána viszont az Egyesült Államokban a pénzintézetek gyorsan ismét magánkézbe kerültek. Európában ez a folyamat elhúzódik: itt szinte mindenütt jellemző az államosítás és a magánosítás egyaránt.

A Fidesz-kormány a magyar nemzeti – állami – tulajdont három ágazatban, az energetikában, a médiában és a bankvilágban

kiemelten erőltette.

2010 előtt Magyarországon a magánosítás abban az értelemben túlszaladt, hogy olyan ágazatokat is érintett – ráadásul külfölditöke-bevonással –, ami a fejlett nyugat-európai országokat kevésbé jellemezte. A külföldi tőke részaránya így a bankszektorban is magasra nőtt. Ez nem magyar, inkább kelet-európai sajátosság: az átalakuló országokban mindenhol ez történt. Kivéve Szlovéniában, ahol a pénzintézeteket megtartották hazai magán-, illetve állami kézben. Ez 2008 után ez sokba került az ottani államháztartásnak, mert közpénzből kellett életben tartani a bankokat. Ez a magyar kormánynak nem jelentett terhet, hisz itt a hiányzó tőkét a külföldi anyabankok pótolták.

Majd jött 2010 után az államosítás az MKB-nál, az FHB-nál, a Budapest Banknál és a takarékszövetkezetekben.

Magyarországon nem azért államosították a bankokat, mert azok csődközeli helyzetbe kerültek volna, hanem mert a magyar állam a külföldiek kivásárlásával, a „nemzeti kézbe vétellel” stratégiai helyzetbe szeretett volna kerülni. Hasonló zajlott le az olajiparban is, amikor a magyar állam visszavásárolta a Mol 25 százalékos részesedését. Ez ugyan kisebbségi, ám mégis a legnagyobb tulajdoni hányad a társaságban. Úgy tűnik, hogy itt az állam új nagytulajdonosként nem szól bele a cég működésébe: nem romlottak az eredmények. A hulladékgazdálkodásban viszont például visszatért a 40 évvel ezelőtti állapot: akadozik a szolgáltatás és az ügyfélszolgálat is úgy működik, mint annak idején egy szocialista nagyvállalatnál. A hatékonyság egyébként csak egy azok közül, amit ilyenkor az állam mérlegel. További szempont lehet a vállalatokra, a belső döntésekre, a pénzáramlásokra, az osztalékok elköltésére és az árakra gyakorolt hatás. Az érintett ágazatok egy részére az államosítás előtt különadókat vetettek ki, a rezsicsökkentés érdekében hatósági árakat állapítottak meg, amivel a tevékenységeket veszteségesé tették. Így a megcélzott cégeket viszonylag olcsón vásárolhatták vissza.

Viszont ezzel kiiktatták a versenyt, figyelmen kívül hagyva a piaci folyamatokat.

Az állam valóban nem veszi figyelembe, ha a világpiacon csökkennek az energiaárak és így lehetne a tarifákat mérsékelni. A tőzsdék egyébként hosszú távon valószínűleg inkább hullámoznak, mint hogy lenne egy határozott irány. Nyilván akadhettek olyan időszakok, amikor a lakosság még a rezsicsökkentéssel együtt is többet fizetett az áramért vagy a gázért, mint ha az szorosan követné a piacot. Máskor viszont ez megfordul.

A kormány azt állítja, hogy az állam hatékonyabban tudja működtetni a bankokat, mint a magántulajdonosok.

Ebben egyáltalán nem vagyok biztos. A bankok magánosításának egyik fő indoka az volt az 1990-es években, hogy a nagyon rossz állapotban lévő hitelintézetekbe nemcsak tőkét, hanem tudást, technológiát is be kell vonni. Ezért volt szükség a külföldi tulajdonosokra. A bankokat ennek megfelelően feltőkésítették, feljavították, ami sokba került az anyacégeknek. Ha a magyar állam tulajdonosként

tartósnak, hisz máris elkezdődött a magánosítás. Ez az MKB-nál már megtörtént, de a Budapest Bank esetében is küszöbön áll.

Mindez az állam szempontjából nem kockázatos lépés?

Dehogynem, különösen akkor, ha ezek a magánbankok a jövőben nem működnek elég körültekintően. Jelenlegi működésükre az jellemző, hogy nagy hiteleket adnak olyan magáncégeknek, amelyek nem biztos, hogy ezt vissza tudják fizetni. Ennek az lehet a következménye, hogy a bank vagy csődbe megy, vagy az állam megint kiségi. Tehát ismét indulhatnak a bankkonszolidációk, amelyek során megint közpénzekből mentik meg pénzüzeteket.

Lát ilyen veszélyt?

Nem gondolom, hogy ez holnap bekövetkezik, de a lehetőség mindenesetre fennáll.

Mennyire jellemző ez a Mészáros Lőrinc érdekeltségi körébe tartozó MKB-ra, amely a német magán- (ebben az esetben: közösségi) tulajdonostól került a magyar államhoz, majd a magánosítás révén – mások mellett – a felcsúti nagybefektető vagyonkezelő cégéhez?

Az ilyen magántulajdonlás kockázata nagy, de ez ugyanígy elmondható a még állami kézben lévő Budapest Bankra is. Ha megint bekövetkezne egy pénzügyi válság, nem a külföldi anyabankok fogják beletenni a szükséges tőkét, hanem a magyar tulajdonosok. Már ha van elég tőkéjük, amiben koránt sem vagyok biztos. Ilyenkor pedig ismét jöhet az állami segítség, mert ezek a bankok túl nagyok ahhoz, hogy elbukjanak.

A média állami tulajdonlásáról – mert a 400 lapot magába olvasztó KESMA lényegében ilyen – mi a véleménye?

Itt nyilvánvalóan nem a gazdasági hatékonyság mozgatja a döntéseket. A média egyébként is egy sajátos terület, ami nem mérhető színtiszta gazdasági kategóriákkal. Ebben az esetben nyilvánvaló, hogy a kormányzat célja saját befolyásának erősítése ezen a piacon, erősen korlátozva a versenyt.

Amely jelenség nem csak itt fedezhető fel.

Az állam azzal is torzítja a piacokat, ha egyedi adókedvezményeket, támogatásokat ad. Vagy amikor a Gazdasági Versenyhivatal hozzájárul érdekes összeolvadásokhoz. Köztudott, hogy a kormány korlátozta a hatóság a hatáskörét. Ez magyar sajátosság, hisz a versenyhivatal a tiszta verseny letéteményese kéne legyen. A stratégiainak minősített esetekben vagy a mezőgazdaság területén ugyanakkor ama már nincs szavuk.

Ebben a tekintetben sajátos képződmény az Orbán-rendszer?

Önmagában az, hogy állami kézbe vettek bizonyos cégeket, vagy akár ágazatokat, nem egyedülálló Európában és a világon. Az állami vagyon mértéke Magyarországon még ma sem kiugró: a nemzeti össztermékhez viszonyított aránya az Európai Unión belül még mindig a középmezőnybe tartozik. Viszont a tulajdonosváltás oka már magyar sajátosság: emögött ugyanis egy átfogó társadalmi, gazdaságpolitikai elképzelés áll. Nem forgatókönyvre gondolok, mert ez valószínűleg nincs. Úgy tűnik, hogy a kormányzat folyamatosan figyeli a lehetőségeket és idomul hozzájuk. Nem egy előre kidolgozott menetrend alapján, hanem a háttérben meghúzódó nagyon erős ideológiai-politikai nézetei alapján mindig az adódó alkalmakat igyekszik kihasználni.

Mi a szembetűnő különbség más országokkal összevetve?

Másutt még a válság időszakában sem szerették az államosítást. Pedig akkor az Egyesült Államok éllavasnak számított e téren, a világtörténelemben is egyedül álló módon. Az USA-ban nem az volt a fő szempont, hogy az állam lesz-e a jobb gazda, vagy jobban tud-e bankokat irányítani, hanem hogy életben tartsa a társaságokat. Tőkét pumpáltak az ágazatokba, amit aztán kamatostul visszakértek és újra gyors privatizáció kezdődött. Nálunk nem ez a helyzet és ez hungaricum! A cégek államosítása és ezután az esetenként előforduló magánkézbe adás egy átfogó, határozott politikai nézetrendszer következménye, amit „nemzeti stratégiának” nevezünk.

Voszka Éva

A közgazdász-szociológust idén választotta tagjai közé a Magyar Tudományos Akadémia. Pályája 1987 óta a Pénzügykutató Intézethez, illetve a Pénzügykutató Zrt.-hez kötődik, ahol tudományos tanácsadó. A Szegedi Tudományegyetem tanára, a Gazdaságtudományi Kar Közgazdaságtani Doktori Iskolája vezetője. Tanított a Színház- és Filmművészeti Főiskolán és a CEU-n is.